

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľky: **H. H.**, bytom H.H., zast. *JUDr. J.*, advokátom so sídlom A., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Rožňava** so sídlom Šafárikova č. 71, 048 01 Rožňava o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia** správneho orgánu v reštitučnom konaní, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. marca 2009 č. k. 2Sp 27/2008-25, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. marca 2009 č. k. 2Sp 27/2008-25 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporcu č. sp. 2008/00072 ev. č. 2008/001865 z 20. októbra 2008 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi na účet jej právneho zástupcu náhradu trov konania vo výške 269,72 € v lehote 30 dní.

O d ô v o d n e n i e :

I.**Konanie na správnom orgáne**

Rozhodnutím zo dňa 20. októbra 2008 č. sp. 2008/00072, ev.č. 2008/001865 odporca podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 503/2003 Z.z.“) a v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) vyslovil, že navrhovateľka nespĺňa podmienky zákona uvedené v § 3 zák. č. 503/2003 Z.z. na vrátenie vlastníctva k pozemkom, poprípade na priznanie práva na náhradu za pozemky zapísané v Pzkn. vl. č. X. a č. X. v k. ú. H. a požadované navrhovateľkou podľa zák. č. 503/2003 Z.z. po svojom právnom nástupcovi Ľ. K. (otec účastníčky konania) ako pôvodným vlastníkom nehnuteľností.

Odporca ďalej v napadnutom rozhodnutí uviedol, že Finančný odbor Okresného národného výboru v Rožňave na žiadosť Štátneho rybárstva n. p. v Stupave, podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 1 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora, vydal dňa 28.06.1963 s právoplatnosťou 15.08.1963 rozhodnutie č. Fin. 88/ev.19/H/1962 máj, ktorým uvedené nehnuteľnosti v katastrálnom území H. prešli do vlastníctva Čsl. štátu – do správy Štátneho rybárstva n. p. v Stupave.

Tieto nehnuteľnosti tvoria od roku 1954 súčasť vodného diela Rybníky ako stavbu vybudovanú vo verejnom záujme a sú v súčasnosti zapísané na LV č. X. ako vodná plocha.

Nariadenie vlády č. 15/1959 Zb. sa vzťahovalo na veci vo vlastníctve fyzických alebo súkromných právnických osôb, ktoré užívali na plnenie svojich úloh organizácie socialistického sektora, na základe nájomného, alebo iného právneho pomeru vzniknutého pred účinnosťou tohto nariadenia. Tento právny titul prechodu pozemkov na štát nie je uvedený v ustanovení § 3 zák. č. 503/2003 Z.z., čím navrhovateľka nespĺnila povinné podmienky § 3 citovaného zákona, ale naopak je výslovne uvedený ako reštitučný titul v zákone č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.

Napriek prechodu nehnuteľností do vlastníctva štátu dňom právoplatnosti rozhodnutia o zoštátnení, dochádzalo k vydaniu dedičských rozhodnutí, ktorými právni nástupcovia mali nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti.

Právnym nástupcom Štátneho rybárstva n. p. v Stupave sa stal Východoslovenský rybársky podnik š. p. Michalovce. Delimitačným protokolom z 27.4.1997 Východoslovenský rybársky podnik š. p. Michalovce odovzdal nehnuteľnosti Slovenskému pozemkovému fondu v Bratislave a následne kúpnu zmluvou z roku 1998 odpredal fyzickým osobám.

Záverom sa odporca odvolal na právny názor Krajského súdu v Košiciach, podľa ktorého reštitučné tituly ako dôvody na navrátenie vlastníctva sú v zák. č. 503/2003 Z.z. taxatívne uvedené a je neprípustné ich rozšírenie o iné dôvody.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

Proti tomuto rozhodnutiu podala navrhovateľka na krajský súd opravný prostriedok zo dňa 12.11.2008.

Krajský súd ako súd prvého stupňa potvrdil rozhodnutie odporcu napadnuté opravným prostriedkom navrhovateľky, nakoľko je v zmysle § 250q ods. 2 O.s.p. vydané v súlade so zákonom.

Ďalej vo svojom odôvodnení sa stotožnil s úvahami odporcu a následne s citáciou ustanovení § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 až 7 zák. č. 503/2003 Z.z. krajský súd uviedol, že ustanovenie § 3 obsahuje taxatívny výpočet reštitučných titulov ako dôvodov pre navrátenie vlastníctva k pozemkom. Podľa právneho názoru krajského súdu, pretože *„v danom prípade k odňatiu vlastníckeho práva k pozemkom, na ktoré si navrhovateľka uplatnila reštitučný nárok podľa zákona, nedošlo na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia, a ani na základe iných reštitučných dôvodov taxatívne vymedzených v ustanovení § 3 zákona, ale došlo k zoštátneniu predmetného nehnuteľného majetku rozhodnutím bývalého finančného odboru ONV v Rožňave zo dňa 28.6.1963, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 15.8.1963*

na základe Vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a ustanovenia § 11 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka ... súd opravnému prostriedku navrhovateľky nemohol vyhovieť.“

Vo vzťahu k žiadosti právneho zástupcu navrhovateľky o odročenie pojednávania krajský súd uviedol, že krajský súd už dňa 06.03.2009 raz odročil pojednávanie na žiadosť právneho zástupcu, a tento tak mal podľa krajského súdu dostatok času na návštevu štátneho archívu v Rožňave, a teda na obstaranie si prípadných listín, s ktorými sa chcel oboznámiť.

III.

Odvolanie navrhovateľky

Vo včas podanom odvolaní zo dňa 20.04.2009 (č. 1. 35) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zrušil a vrátil krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie s odvolacími dôvodmi podľa § 205 ods. 2 písm. a) v nadväznosti na § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p., § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.

Právne závery krajského súdu, že navrhovateľka mohla reštitúciu uplatniť v zmysle dôvodov uvedených v zákone č. 403/1990 Zb. sú podľa navrhovateľky nezákonné. Ďalej sa navrhovateľka vysporiadala s dôvodmi, prečo nepodala návrh podľa zákona č. 403/1990 Zb.

Takisto označila konanie Východoslovenského rybárskeho podniku, š. p., Michalovce v roku 1994 na vklad vlastníckeho práva k pozemkom dotknutým jej žiadosťou za nezákonné z toho dôvodu, že s účinnosťou od 01.11.1990 bolo zrušené tak vládne nariadenie č. 15/1959 Zb. ako aj vyhláška č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora.

Ďalej navrhovateľka v odvolaní tvrdila, že jej reštitúcia je dôvodná, lebo vychádza z ust. § 3 ods. 1 písm. m) a n) zák. č. 503/2003 Z.z.

Podľa § 3 ods. 1 písm. m) a n) zák. č. 503/2003 Z.z. oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku

- m) *vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,*
n) *znárodnenia vykonaného v rozpore s vtedy platnými predpismi alebo bez vyplatenia náhrady.*

Navrhovateľka najmä poukazovala, že nebol v reštitučnom konaní preukázaný užívací dôvod k požadovaným pozemkom napríklad vo forme nájomnej zmluvy na poľnohospodársku pôdu podľa § 2 ods. 1 vládneho nariadenia č. 15/59, ani pokus o odkupovanie nehnuteľností v zmysle § 4 cit. vládneho nariadenia č. 15/59 alebo v prípade vyvlastnenia, že bolo rozhodované o náhrade za zoštatnené pozemky. Na základe uvedeného sa navrhovateľka domnieva, že rozhodnutie Finančného odboru z roku 1963 bolo vydané v rozpore so zákonom.

Podľa § 4 ods. 1 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora nájomca môže najatú vec kúpiť, ak ju nevyhnutne potrebuje na plnenie svojich úloh. Predmetom kúpy môžu byť len veci hnutel'né v cene najviacej 10 000 Kčs a veci nehnuteľné najviacej 50 000 Kčs.

Podľa § 4 ods. 2 vlád. nar. č. 15/1959 Zb. na platnosť kúpnej zmluvy je potrebný súhlas kompetentného orgánu.

Podľa § 4 ods. 3 vlád. nar. č. 15/1959 Zb. platí, že ak nedôjde ku kúpe, rozhodne na žiadosť nájomcu o prechode najatej veci do socialistického vlastníctva a o náhrade kompetentný orgán.

Z uvedeného dôvodu malo dôjsť zo strany orgánov štátnej moci k hrubému zneužitiu vtedy platných predpisov, čo by malo podľa navrhovateľky založiť jej reštitučný nárok.

Ďalej sa navrhovateľka odvolala na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2/01 (bol priložený k návrhu), ktorý mal podľa navrhovateľky riešiť obdobnú vec a tento nález je v celom rozsahu aplikovateľný aj na prejednávajúcu vec, nakoľko v tom čase existovala spoločná Československá republika a aj reštitučné zákony boli spoločné do rozdelenia Československej republiky na samostatné štáty.

Záverom žiadala napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Z vyjadrenia odporcu (č. 1. 46) zo dňa 28.04.2009 vyplýva, že zákonnosť rozhodnutia č. Fin. 88/ev.19/H/1962máj zo dňa 28.06.1963 prešetril Okresný súd v Rožňave rozsudkom sp. zn. 10C 156/01-178, ktorým potvrdil, že uvedené rozhodnutie z 28.06.1963 je právoplatné a vykonateľné dňa 15.08.1963.

Ďalej tento okresný súd potvrdil, že nehnuteľnosti, uvedené v rozhodnutí zo dňa 28.6.1963 dňom právoplatnosti (15.08.1963) prešli do vlastníctva štátu v správe Štátneho rybárstva.

Zápis nehnuteľností do katastra na základe rozhodnutia č. Fin. 88/ev.19/H/1962máj. zo dňa 28.06.1963 bol prešetrovaný prokurátorom s tým, že tento podnet bol odložený na prešetrovanie zápisu nehnuteľností do katastra, nakoľko nezistila dôvod na podanie protestu.

Ďalej odporca zdôraznil, že dňa 02.10.1990 schválilo Federálne zhromaždenie ČSFR zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd, ktorý nadobudol účinnosť dňom 01.11.1990. Zákon sa vzťahoval aj na následky majetkových krívd spôsobených odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora. Reštitučný nárok podľa zákona č. 403/1990 Zb. v znení noviel a doplnkov bolo možné uplatniť v lehote 6 mesiacov od účinnosti zákona tzn. do 30.4.1991. Avšak, podľa odporcu navrhovateľka nevyužila ustanovenia zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.

Záverom odporca požiadal o potvrdenie napadnutého rozsudku krajského súdu.

III.a

Právne názory Ústavného súdu Slovenskej republiky

Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“) č. k. I. ÚS 407/2010-22 zo dňa 23. februára 2011 bol rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) sp. zn. 8Sžo 190/2009 zo dňa 17. augusta 2010, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sp 27/2008-25 zo dňa 20. marca 2009, zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Ústavný súd vyslovil, že základné právo navrhovateľky podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) bolo rozsudkom Najvyššieho súdu o súdu sp. zn. 8Sžo 190/2009 zo 17. augusta 2010 porušené. Zároveň uložil povinnosť Najvyššiemu súdu zaplatiť trovy konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Navrhovateľka v ústavnej sťažnosti vyslovila nesúhlas s právnym posúdením jej reštitučnej veci Najvyšším súdom, ako aj krajským súdom, konkrétne s jeho záverom, že predmetné pozemky jej nemožno vydať, lebo tieto prešli na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a tento prechod vlastníctva nie je uvedený v ustanovení § 3 zákona č. 503/2003 Z.z. ako reštitučný dôvod, a to aj napriek tomu, že v inej obdobnej veci Najvyšší súd rozsudkom z 27. novembra 2009 sp. zn. 6Sžo 240/2008 tento reštitučný titul uznal. Ústavný súd takýto postup Najvyššieho súdu považoval za neprípustný.

Za správnu považoval námietku navrhovateľky, že výklad ustanovenia § 3 zákona č. 503/2003 Z.z. všeobecnými súdmi treba hodnotiť výrazom zjavného a neodôvodneného, či nespravodlivého vybočenia zo štandardného výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný, resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti.

Podľa názoru Ústavného súdu, ak je k dispozícii viac výkladov právneho normy, mal Najvyšší súd voliť ten, ktorý vôbec, resp. čo najmenej zasahuje do toho ktorého základného práva či slobody, resp. je ústavné konformný.

Ústavný súd skonštatoval, že záver Najvyššieho súdu vo vzťahu k reštitučnému nároku sťažovateľky bol zjavne arbitrárny, preto ním porušil jej právo na spravodlivý proces podľa § 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 a 3 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov zrušil a podľa § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd nevyhovel námietke navrhovateľky o zásahu do jej vlastníckeho práva, lebo čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je chránené vlastníctvo už existujúce, a nie tvrdý reštitučný nárok naň.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolacích dôvodov postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250s O.s.p. podanie odvolania prípustné, bez nariadenia pojednávania vo veci a po neverejnej porade v intenciách ustanovenia § 135 ods. 1 O.s.p. a § 56 ods. 7 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) k záveru, že je nutné napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zrušiť.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitučnom nároku navrhovateľky uplatnenom podľa zák. č. 503/2003 Z.z.

Zák. č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu ako i výsledkov doterajšieho priebehu konania súd zistil, že predmetom preskúmvacieho konania bolo rozhodnutie odporcu č. 2008/00072, ev. č. 2008/001865 zo dňa 20.10.2008 týkajúce sa reštitučného nároku navrhovateľa. V uvedenej právnej veci je zrejmé, že navrhovateľka si uplatnila nárok

na navrátenie vlastníctva podľa zák. č. 503/2003 Z.z. k nehnuteľnostiam, ktoré prešli na štát podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Úradného vestníka o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora.

Ďalej z obsahu administratívneho spisu odporcu nepochybne vyplýva, že finančný odbor Okresného národného výboru v Rožňave na žiadosť žiadateľa, Štátneho rybárstva n. p. podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. a § 11 vyhlášky č. 88/1959 Ú. v. vydal dňa 28. júna 1963 rozhodnutie č. Fin 88/ev.19/H/1962 máj, ktorým nehnuteľnosti v katastrálnom území H. uvedené vo výkaze plôch ku geometrickému plánu a súpisu nehnuteľností zo dňa 30. novembra 1961, č. 0-920-72-1/2-2 vyhotovenom Strediskom geodézie v Košiciach prešli do vlastníctva Československého štátu, konkrétne do správy Štátneho rybárstva n. p. dňom právoplatnosti uvedeného rozhodnutia, tzn. 15.08.1963.

Tieto nehnuteľnosti sa na základe uvedeného rozhodnutia stali súčasťou vodného diela Rybníky a právnym nástupcom Štátneho rybárstva n. p. sa stal na základe Delimitačného protokolu z 27. apríla 1997 Východoslovenský rybársky podnik š.p. Michalovce, ktorý tieto nehnuteľnosti odovzdal Slovenskému pozemkovému fondu v Bratislave, ktorý ich následne kúpnu zmluvou zo dňa 29. mája 1998 predal fyzickým osobám. Z administratívneho spisu však nie je zrejmé, na základe čoho boli predmetné nehnuteľnosti zapísané na štát až v roku 1997 a či bola navrhovateľke za zoštatnené nehnuteľnosti poskytnutá náhrada, pričom tieto skutočnosti a okolnosti významné pre prijatie rozhodnutia vo veci nepreveroval ani a odporca a ani prvostupňový súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenej právnej veci odkazuje na svoju judikatúru, konkrétne rozsudok sp. zn. 8Sžo 40/2010 z 30. septembra 2010 (citujúc z jeho obsahu relevantné závery podľa § 250ja ods. 7 o.s.p.) *„právny názor krajského súdu je predčasný a to z dôvodu, že nebol dostatočne zistený skutočný stav veci, aby mohlo byť správne rozhodnuté, pričom v tejto veci poukazuje súd na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 127/2010-35 z 22.júna 2010, z ktorého vyplýva, že k reštitučným nárokom žiadateľov je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v konaní podľa týchto zákonov v súlade so zákonnými záujmami týchto osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná, nedochádzalo k ďalším krivdám.*

Nepochybne z toho vyplýva povinnosť pre všeobecné súdy vykladať právne normy v súlade s ústavnými princípmi, ktoré sú v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladmi týchto ustanovení nemožno toto aj iné základné právo obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich postavenia a zmyslu. Všeobecný súd musí poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/02, III. ÚS 117/07). Z tohto hľadiska má všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na správnu rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (III. ÚS 78/07, III. ÚS 217/05). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.“, od ktorej judikatúry nemá dôvod sa odchýliť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri svojom rozhodovaní najmä zohľadnil ust. § 135 ods. 1 O.s.p., ktorá tiež medzi neopomenuteľné formálne pramene práva zakotvilo aj niektoré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Podľa § 135 ods. 1 veta druhá O.s.p. je súd tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd.

Otázku viazanosti rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd, konajúci senát interpretuje s prihliadnutím na výkladovú zásadu ústavnokonformného výkladu (čl. 152 ods. 4) prostredníctvom princípu rozhodovacej nezávislosti zakotveného v čl. 144 ods. 1 ústavy v tom duchu, že hore uvedené rozhodnutia súdnych orgánov predstavujú právne relevantné skutočnosti (čl. 46 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, resp. § 56 ods. 7 zák. č. 38/1993 Z.z.), s ktorými účinkami na svoje konanie sa konajúci súd musí vysporiadať v odôvodnení, tzn. že nejde o ide záväzný právny názor vyššieho súdu v rámci dvojinštantnosti súdnej ochrany.

Avšak ani za týchto okolností nemohol Najvyšší súd Slovenskej republiky nezobrať do úvahy celú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa sporov o výklad

ustanovení Vládného nariadenia č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora.

Spoločným menovateľom, z ktorej ústavná judikatúra vychádza, je procesný stav, kedy nielen obvodné pozemkové úrady, ale postupne aj správne súdy vrátane Najvyššieho súdu rozhodli, že účastníci pôvodného reštitučného konania nespĺňajú podmienky na navrátenie vlastníckeho práva k pozemkom, pretože predmetné nehnuteľnosti neprešli na štát alebo inú právnickú osobu niektorým zo spôsobov uvedených v § 3 zák. č. 503/2003 Z.z.

Z hľadiska historického vývoja hodnotenia ústavnosti zachovávaná konštantnej judikatúry ako aj metódy historického výkladu hore uvedených ustanovení zák. č. 503/2003 Z.z. je preto pre Najvyšší súd významné, že

- uznesením sp. zn. III. ÚS 287/07 z 25. októbra 2007 ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú s odôvodnením, lebo reštitučné tituly sú v tomto ustanovení uvedené taxatívne, a preto nie je možné ich počet rozširovať. Sťažovatelia si mali uplatniť reštitučný nárok podľa zákona č. 403/1990 Zb. Avšak o 3 roky neskorším nálezom sp. zn. III. ÚS 127/10 z 22. júna 2010 sa od svojej argumentácie ústavný súd celkom odklonil a vyslovil celkom opačný právny záver, a to porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 20 v súdnych rozhodnutiach, ktoré právne vychádzali z argumentácie hore uvedeného uznesenia.,
- obdobný osud postihlo uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 218/10 z 03. júna 2010, ktorého obsah je v celkovom protiklade s nálezom sp. zn. IV. ÚS 209/10 zo 16. septembra 2010.

Ani v jednom hore uvedených prípadoch dotknutý senát Ústavného súdu Slovenskej republiky neinicioval postup podľa § 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

Podľa § 6 zákona č. 38/1993 Z.z. senát, ktorý v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospeje k právnemu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov, predloží plénu Ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov. Plénum Ústavného súdu rozhodne o zjednotení odchylných

právnych názorov uznesením. Senát je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna Ústavného súdu.

Na základe takto právne nejasnej situácie sa preto Najvyšší súd priklonil k názoru vyslovenom v rozsudku sp. zn. 8Sžo 40/2010 z 30. septembra 2010 a *k rozhodovaniu prejednávanej veci, konkrétne k interpretácii reštitučných zákonov pristúpil s určitou veľkorysťou berúc do úvahy pre minulý režim príznačné nedostatky vtedajšej legislatívy* (citované z nálezu III. ÚS 127/2010-35 z 22. júna 2010 str. 13 ods. 2).

Najvyšší súd na tomto mieste dáva do pozornosti, že v rámci reštitučných konaní nie je dôležitý druh vydávaného majetku, ale reštitučný titul, ktorá mal spôsobiť jednotlivcovi v predchádzajúcom režime krivdu vo forme majetkovej alebo nemajetkovej ujmy. Preto zákonodarca prijal také množstvo rôznorodých právnych predpisov týkajúcich sa zmiernenia uvedených krívd, ktoré sa odlišovali druhom majetku alebo činnosti, okruhom oprávnených osôb, oprávneného orgánu ako aj konkrétneho spôsobu zmiernenia krivdy.

Na základe argumentov takto vyslovených ústavným súdom a pri naznačenom neistom právnom stave Najvyšší súd musel zaujať stanovisko, že je nutné odstrániť nedostatky vyskytujúce sa v dôkaznom konaní odporcu ako správneho orgánu, keď nezistil presne a úplne skutočný stav veci v súvislosti s preukázaním prechodu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam na štát, tzn. postupom ex offio neskúmal, či

- rozhodnutie Finančného odboru Okresného národného výboru v Rožňave zo dňa 28.06.1963, č. Fin. 88/ev.19/H/1962 máj. má oporu v ustanoveniach Vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb., poprípade vo vyhl. č. 88/1959 U.v. najmä z pohľadu preukázania existencie možného nájomného vzťahu národného podniku Štátne rybárstvo n. p. Stupava k týmto pozemkom (viď napr. žiadosť predmetného národného podniku),
- môže uvedené rozhodnutie byť označené ako právny titul (k 15.08.1963, resp. k 01.11.1990), na základe ktorého dotknuté pozemky mali údajne prejsť na štát,
- vôbec bola za pozemky (mali byť odkúpené) poskytnutá náhrada a
- prečo predmetné nehnuteľnosti, hoci boli zapísané ako ostatná plocha, komunikácia alebo vodná plocha - rybník a za určitým účelom boli vyvlastnené, tak boli v roku 1998 odpredané fyzickým osobám?

Až na základe riadneho zistenia (pod podmienkou hospodárnosti správneho konania, tzn. či je vôbec za súčasného stavu a pri aktívnej súčinnosti navrhovateľky tieto skutočnosti zadovážiť) hore vymedzeného skutkového stavu môže potom správny orgán pristúpiť k úvahám, či navrhovateľke nesvedčí reštitučný nárok k predmetným nehnuteľnostiam podľa niektorého z ustanovení § 3 ods. 1 zák. č. 503/2003 Z.z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného preto podľa § 250ja ods. 3 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. zmenil rozsudok krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporca v zmysle ust. § 250j ods. 6 O.s.p. bude postupovať v naznačenom smere, pričom doplní dokazovanie v určených medziach, aby riadne zistil skutočný stav veci.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľky a stanoviska odporcu ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 8Sžo 40/2010 z 30. septembra 2010, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchyľil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade so zásadou hospodárnosti súdneho konania neuviedol vo výroku zrušujúceho rozsudku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené (§ 250j ods. 4 prvá veta O.s.p.), nakoľko dôvodom podania tejto informácie súdom je v zmysle § 250j ods. 4 veta druhá O.s.p. poskytnúť podklady pre posúdenie prípustnosti možného odvolania proti rozsudku súdu. Nakoľko proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu vydaným v správnom súdnictve sú nielen generálne (§ 246c ods. 1 O.s.p.) ale aj špeciálne (§ 250ja ods. 6 O.s.p.) prípustné opravné prostriedky, potom nie je možné ust. § 250j ods. 4 O.s.p. na výroky rozhodnutí Najvyššieho súdu aplikovať.

O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p., podľa ktorého iba úspešná navrhovateľka má právo na úplnú náhradu trov tohto konania. Podmienkou pre priznanie náhrady trov právneho zastúpenia je ich doloženie do spisu počas konania alebo dovyčíslenie v 3 - dňovej lehote po vyhlásení rozsudku.

Podľa § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 2 O.s.p. platí, že ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Navrhovateľka na č. l. 36 vyčísliła svoje trovy konania nasledovne:

1. Z náhrady trov právneho zastúpenia, ktoré právny zástupca žalobcu listom z 20. apríla 2009 v zmysle vyhl. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. vyčíslił a Najvyšší súd uznal v nasledujúcej výške :
 - 1.1. Trovy právneho zastúpenia na krajskom súde
 - 1.1.1. prevzatie a príprava zastúp. (09) - 1 úkon práv. pomoci 53,49 €
 - 1.1.1.1. prislúchajúca náhrada rež. paušálu 6,95 €
 - 1.1.2. nahliadnutie do spisu (09) - 1 úkon práv. pomoci 53,49 €
 - 1.1.2.1. prislúchajúca náhrada rež. paušálu 6,95 €
 - 1.2. Trovy právneho zastúpenia na odvolacom súde
 - 1.2.1. podanie odvolania (09) 1 úkon práv. pomoci 53,49 €
 - 1.2.1.1. prislúchajúca náhrad rež. paušálu 6,95 €
2. z náhrady preukázaného cestovného 2009 TV-KE-TV v sume 46,36 €
3. z náhrady výdavkov za vyhotovenie ftk 11,55 €
4. z náhrady 19 % DPH 30,49 €

tzn. v celkovej sume: 269,72 €

Nakoľko úspešný žalobca bol zastúpený advokátom, je nutné podľa § 149 ods. 1 O.s.p. zaplatiť mu priznanú náhradu trov. Bližšie podrobnosti a detaily vyčíslenia náhrady trov konania sa nachádzajú v súdnom spise na č. l. 36.

Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava reštitučných nárokov je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

V prejednávanej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky v oblasti ukladania alebo rušenia súdnych poplatkov v zmysle § 12 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch nevyužil svoje oprávnenie.

Podľa § 12 ods. 1 veta druhá zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch je odvolací súd oprávnený rozhodnúť vo veciach poplatkov za konanie na odvolacom súde.

Túto svoju právomoc Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd nevyužil, a tým dochádza k zákonnej delegácii na krajský súd, aby o súdnom poplatku, ak vôbec poplatková povinnosť v prejednávanej veci vznikla, za odvolacie konanie rozhodol.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu **nie je** prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).

V Bratislave 23. augusta 2011

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec PhD., v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Lubica Kavivanovová